

OSONÓ NAPLÓ

2012. november 25.

Reggel érkezünk meg a Papp Róbert- Flórián által vezetett 9 személyes autóval a Bakelit Multi Art Centerbe, a tíznapos turnénk első helyszínére. Minden évben visszajáró vendégei vagyunk a Soroksári úton található Gyárszínháznak, most három napot fogunk itt maradni. Jó látni, hogy minden alkalommal, amikor ide jövünk, valami újjal találkozunk, kiegészültek a színház technikai eszközei, az előadásokra kialakított terek lassan megtalálják igazi formájukat, és a hostelben is felfedezzük az újdonságnak számító ágyakat. Annak ellenére, hogy az állam megvont minden támogatást az alternatív színházaktól, itt mégis látszik a fejlődés, a továbblépés. Sok alternatív társulat számára elég nagy a reménytelenség, hiszen január elsejétől semmilyen támogatást nem kapnak az államtól. Sokan megszűnni kényszerülnek, ezért a színészek többsége elmegy más pénzügyi lehetőség után kutatni. Nincs lehetőségük új előadásokat létrehozni, megszűnnek a gyerekek számára létrehozott drámapedagógiai foglalkozások. Szinte hihetetlen, hogy az alternatív vonal, amely a 70-es évek óta, kulturális szinten hatalmas eredményeket ért el ebben az országban arra kényszerül, hogy bezárja ajtóit a közönség előtt.

Az előadásokat este 8 órától tartjuk. Nagy hatással van az emberekre. A közönségtalálkozókon nagyon jó beszélgetések születnek. Itt még érződik az embereken a tenni akarás, ha kell egy videóval üzennek a kormánynak, mert másképp nem kapnak választ, reakciót. Az egyik néző az előadás kapcsán azt mondta azért vannak a problémák, mert az emberek nem tanultak meg demokráciában élni. Túl hamar jött a rendszerváltás és nem volt időnk megtanulni azt, hogy hogyan kell szeretni egymást, hogyan kell egymásra figyelni. Érdekes, hogy hasonló gondolattal Thaiföldön is találkoztunk már. Nagyon hiányzik a megbocsátás és a tűrésség az emberi kapcsolatokból. A piaccgazdaság, a pénz hajszolása elveszi a figyelmet a gyerekekről. Egy hölgy elmeséli, hogy nemrég az újságban meghirdetett egy egyszerű takarítói állást, amelyre összesen 500-an jelentkeztek, kétségbeesett elvált anyukáktól elkezdve, a 20 éves tanulmányaikat be nem fejező fiatalokon át egészen a nyugdíjasokig. Egyszerűen akkora a baj, hogy egy budapesti taxis napi 15 óra munka után - az idén még nem volt szabadnapja - azt mondja örül, hogy nyugdíjas mert legalább többet tud dolgozni. Nem a szegénység a legnagyobb probléma, mondja az egyik fiatal. Sokkal

OSONÓ NAPLÓ

nagyobb gond az emberek tétlensége. Áldozatai vagyunk ennek a rendszernek, de nem teszünk semmit ellene. A fiatalokat nincs ami motiválja, ezért eszükbe sem jut, vagy nagyon nehezen találnak alternatívákat, kivezető utat a problémákból. Van egy általános szenderegés, passzivitás, negatív világlátás, ami már szinte beteges, és ennek a betegségnek sem a fiatalok nagy része, sem a társadalom nem találja a gyógymódját.

Találkozunk a Tisztaformák Alapítvány (TFA) kurátoriumi tagjával, Fodor Szabolccsal, aki most itt, Budapesten látta először az előadásunkat. Nagyon fontosnak tartja az Osonó munkáját, felajánl egy hosszú távú együttműködést, mert mindenképp fontosnak tartja az ilyen jellegű kulturális-oktatási tevékenységek támogatását.

Az egyik előadásra eljön Friedrich Annamária a Hamburgi Magyarok Egyesületének elnöke is. Ismerőseivel együtt érkezik. Az ő segítségével fogjuk szervezni a tavaszi németországi turnénkat. Találkozunk a Kompánia néhány tagjával is. Ők is elég rossz helyzetben vannak, a többi alternatív színházhoz hasonlóan. A társulattól többen arra kényszerültek, hogy elmenjenek.

2012. november 26.

Ma ugyancsak Budapesten, az Egyetemi Katolikus Gimnázium és Kollégiumban, Kipke Ágnes meghívására tartunk tréningeket és előadást. Amíg Misi és Oszkár a diákokkal tréningezik, a társulat többi tagja a díszteremben építi a díszletet.

Nagyon nehéz megfogni a fiatalokat. Hiányoznak belőlük alapvető emberi tulajdonságok. Furcsa nekik belenézni egymás szemébe, gyengéden megfogni egymás kezét. Olyan mintha a testük nem ismerné ezt a rendszert. Annyira zavarba jönnek például egy bizalomjátéktól, hogy van olyan, aki végig neveti a tréninget. Nem ismerik a saját magunkkal való találkozás fogalmát. Azt az érzést, mikor egy ember leül a szobájában és végiggondolja a tetteit, a döntéseit. Nagyon sokan a tréningen érezték életükben először azt, hogy saját magukról, a bennük levő érzésekről gondolkodnak. Hatalmas falakkal takarják el az igazi önmagukat, hiszen életük nagyrészt a megfelelésről szól. Félnak a csalódástól, attól, hogy mások kinevetik őket egy-egy személyes vagy éppen mély pillanatban, így másodpercek alatt lerombolódhat az a kép, amit évek alatt kialakítottak magukról, magukban. Tele vannak félelemmel, amit elutasítással lepleznek.

Az 17 órától kezdődő előadásra 58-an jönnek, főként azok, akik részt vettek a tréningeken, de itt van néhány tanár is. Nagyon figyelnek, rá vannak tapadva az előadásra. A közönségtalálkozón lassan nyílnak meg. El is mondják, hogy mivel nem ismernek minket és a társaikat sem, nem szívesen beszélnek magukról, a személyes történeteikről. Nagyon nagy bizalmatlanság van bennük. Az előadás szimbólumait nagyon jól értelmezik, de főleg általánosan fogalmazzák meg a problémákat. Egy fél óra után már egyre többen szólnak meg. Elkezdnek személyesebb kérdésekre is válaszolni, milyen a kapcsolatuk a szüleikkel, kit tekintenek igazi barátuknak, miért épültek fel bennük ezek a falak. Nagyon jól érzik a problémákat csak sajnos nincsenek, vagy nagyon ritkán születnek meg személyes beszélgetések az őket érintő kérdésekről. Azt is megfogalmazzák, hogy el vannak szokva az ilyen mélyebb, igazi beszélgetésektől. Számunkra nagyon megható, ahogyan ülnek velünk szembe ezek a fiatalok, akik egyébként nagyon értelmesek, de ez a világ nem hagyja, hogy kiegyensúlyozott, céltudatos emberekké váljanak. Sokan már 16-17 évesen azon gondolkodnak, hogy elmenjenek innen és valahol nyugaton alakítsák ki az életüket, mert itt nem látnak más perspektívát. Jól esik velük beszélgetni, mert érezzük, hogy ritka esemény ez az életükben.

OSONÓ NAPLÓ

2012. november 27

A következő helyszín a komáromi Selye János Egyetem, ahol Szuri András fogad bennünket. Idén márciusban voltunk itt először. Gyors ebéd után elmegyünk a református templomba, ahol Oláh Ica néni vár bennünket.

Ica néni nagyon lelkesen, szinte megállíthatatlanul elkezd mesélni Komáromról. Valami olyan szeretet sugárzik belőle a saját városa iránt, amit már ritkán látni az embereken. Miközben mesél, hozzánk is közel kerül ez a hely. „Olyan, mint a gyenge virágszál.” - mondja Ica néni Jókairól, akinek a keresztelőjére a város legszebb hintójával ment házhoz a pap. Amikor felesége, Laborfalvi Róza kék ruhácskájával végigvonult a templomban egy pillanatra leállt az éneklés. Olyan beleéléssel meséli ezeket a történeteket, hogy számunkra is megelevenednek. A templom történetének egyik fontos eseménye volt, amikor a rendszerváltás után néhány hónappal vendégül látták az akkor már fél szemére vak Sütő Andrást. Ica néni lelkesen meséli, hogy az ő asztalánál fogyasztotta el a halászelevet és a diós kalácsot. Közben megszólal a telefonja, gyors válasz után legyint egyet a kezével és annyit mond „hivatalos ügyek”, majd megszakíthatatlanul folytatja a beszámolóját.

Felmegyünk a templom tornyába, ahonnan nagyon jól rá lehet látni a városra, majd mi is helyet foglalunk a templom egyik kuriózumának számító Jókai család számára fenntartott padban. Elbúcsúzunk Ica nénitől, aki még az utolsó pillanatokban is újabb történeteket kezd mesélni. Majd egy jó tanácsként annyit mond, ne hagyjuk, hogy a magyar fiatalság görbéje lefele menjen... Ica néni 52 évig volt matematika tanár, most szívügyének tartja, hogy minél több fiatalnak elmesélje a Komáromot meghatározó történelmi eseményeket. Egy rövid városi séta után visszamegyünk az egyetemre, majd nekifogunk a díszlet felszerelésének.

OSONÓ NAPLÓ

Ma van a 150. ünnepi előadásunk. Szépen megtörténik. A közönségtalálkozón egyetemistákkal beszélgetünk. Az egyik nézőnek nagyon tetszett, hogy az előadás végén nincs tapsra lehetőség - erős csend van - mert azt a reális helyzetet, amit bemutatunk a világról, nem lehet megtapsolni. Ebben a csendben az ember gondolkodhat, és ha több ilyen csendet keres az életében egyszer csak megtalálja a személyes megoldásait is ezekre a problémákra. A kisebbségi lét érzése egyértelműen közös bennünk. Amint a történetekből tudjuk, ha egy felvidéki magyar leteszi a magyar állampolgársági esküt automatikusan elveszti a szlovák állampolgárságát, mert ebből a kormány azt érti, hogy az itteni magyarok nem szeretnek itt élni. Vannak kiskapuk, amelyekkel ezt meg lehet kerülni, de a nagy herce-hurca eléggé eltántorítja az embereket a magyar állampolgárság felvételének lehetőségétől. Itt is jellemzőek a történelmi átírások, ahogy otthon Romániában, például az is kiderül a történelem könyvekből, hogy Mátyás Király egyértelműen szlovák volt. Mivel nincs szlovák irodalomtörténet, a gimnáziumban egyverses költőkről tanulnak.

A beszélgetés után egy üveg három puttonyos Tokaji aszúval ünnepeljük meg a 150. előadást.

2012. november 28.

Délután két órától az egyetemistákkal közösen tréningezünk. Nagyon jó hangulat alakul ki. Néhányan már vettek részt hasonló tréningen, így egy pár bemelegítő gyakorlat már ismerős nekik. A végén azt jelzik vissza, hogy jó volt egy picit elmélyülni, gondolkodni, újra lerombolni a saját „énüket” és helyre rakni életük bizonyos döntéseit.

OSONÓ NAPLÓ

Az előadást este nyolc órától kezdjük. Akárcsak, mint tegnap, ma is egyetemistáknak játszunk. A közönségtalálkozó az egyik lány arról beszél, hogy egy hatalmas elégedetlenséget lát az emberekben. Folyamatosan vágyódnak valami után (család, munka, stb.) és amikor megkapják, az elégedetlenségük folytatódik és újra úrrá lesz rajtuk. Ez az állapot lassan megváltoztatja az embereket és eltűnik belőlük a kitartás, a változni akarás lendülete. Ezért nincs jövőkép, nincs misszió, nincsenek célok. Itt is jellemző, hogy a fiatalok többsége azon gondolkodik, hogy elmenjen innen. A gond az, hogy a tudásukat és a kreativitásukat külföldön használják fel, és itthon nincs előre haladás. Azok, akik itthon maradnak, egyre nehezebben tudják összefogni a közösségeket. Sokszor nem is vesznek részt a fiatalok az ilyen jellegű programokon. Nagy a passzivitás és ez sajnos elveszi azoknak a lendületét is, akik még akarnak tenni valamit a közösségükért. Arra a kérdéseinkre, hogy mi működik jól Komáromban, nem tudnak választ adni a fiatalok.

Közben Budapestről e-mailben kapjuk a következő két visszajelzést:

"Ha nem is ez volt az elsődleges cél, nekem nagyon jó hetem született a nyomotokban... Feltöltöttetek.

És a fiatalok is mesélik, azóta is, amit töletek kaptak. Köszönjük."

"Majd következett az előadás, amit én be kell vallanom némi bizonytalansággal vártam. Eleinte csak figyeltem és próbáltam összerakni a szokatlan előadásmódot, a klasszikus színházzal! Ez, persze nem sikerült, de amikor a jelenetekre, a jelenetek üzeneteire kezdtem figyelni kikerekedett az előadás, a nagyon is súlyos mondanivaló. Megdöbbentő erővel vázolta a nagyon is súlyos politikai-gazdasági- társadalmi problémákat, azóta is ezen forog az agyam!"

Érdekes, hogy bár más léptékben ugyan, de nálunk is ezek a problémák jelentkeznek, persze, így van ez a világon szinte mindenütt. Más a lépték, mert itt más a környezet, más az etnikai összetétel és más az ország, más a kultúrközeg, és sajnos más a történelem is.

Számomra a legfőbb üzenete az volt előadásnak, hogy nem elég, ha leváltjuk a rendszert, helyére tenni is kellene valamit, mondjuk a demokráciát, de nem elég az, hogy azt mondjuk demokrácia

OSONÓ NAPLÓ

van, hanem azt előbb meg is kéne tanulni hogy mi is az. Sajnos ez utóbbit lassan azok is elfelejtik, akik Európa legrégebbi demokráciájában élnek."

2012. november 29.

Megérkezünk a debreceni Svetits Katolikus Gimnáziumba. Díszletépítés után az igazgatónő, Bártfay Katalin M. Zsuzsanna meghív ebédre bennünket. Az iskola legrégebbi részében, a rendház alagsorában étkezünk. Az osztálytermek, illetve az óvodai csoportok az épület másik szárnyában vannak. A kápolna az udvar szélén található. Rendezett épületek, rendezett termek. Első látásra érezzük, hogy itt rend van, minden szempontból.

Találkozunk Gyermánné Huga Ibolyával, aki már több alkalommal hívta meg a társulatot Debrecenbe, a mai két előadásra is ő szervezte be a nézőket. Az előadásokat 17 és 19 órától kezdjük. A második után tartunk egy közönségtalálkozót, amelyre Dr. Balkányi Magdolna egyetemi docens jön vissza néhány diákjával. Már az első pillanatoktól kezdve nagy lendülettel kezdi mesélni az előadás kapcsán felgyülemelő érzéseit. A férje diplomáciai munkája miatt több évig éltek Angliában majd Amerikában. Ez egy európai tragédia – mondja. Kelet Európa szolgálójává vált Nyugat Európának. Az emberek többsége, akik külföldre mennek dolgozni kiszolgáltatva, sokszor megalázva élnek éveken keresztül. Sok ismerőse, tanítványa van, akik gyerekekre vigyáznak, takarítók, házvezetők valamelyik nyugati országban. Ők ennél sokkal többet érdemelnek – mondja. Nem szabad ezt engedni, ordítani kellene, hogy nem! Itt valami rettenetes dolog történik. Elmeséli egyik személyes történetét, amely minket is megérint. A lánya hét éves volt, amikor egy angliai iskolába beíratták. Nem tudott jól angolul és egy évig nem szóltak hozzá az osztálytárai. Anyaként mindenféle eszközzel megpróbálta ezt a kirekesztett érzést kompenzálni, de egy nap mikor hazament az iskolából azt mondta neki: - anya én egy betonoszlopnak érzem magam, ami körül játszódhatnak a többi gyerekek. Egy nyolc éves kislány szájából hallani ezt, valóban nagyon fájdalmas egy anya számára. Nem megoldás az elmenés – a beszélgetés során többször is ezt hangsúlyozza Magdolna. Hatalmas ára van annak, ha valaki mégis ez mellett dönt. Megszűnik a család, a szeretet, a kapcsolatok, az otthon. Elveszítünk létfontosságú értékeket, amelyek nélkül idegennek érzi magát az ember, mint ahogyan az ő nyolc éves lánya is ezt érezte. Valóban könnyebb kint pénzt keresni, és abból megélni, de mindenki meg kellene találja azt a gyökeret, ami elég erős ahhoz, hogy hazahúzza és itthon maradjon. A fiatalok azt gondolják, hogy Nyugaton minden szép, ott könnyű az élet. Anyagi szempontból ez részben így is van, viszont megélni azt a magányt és magárahagyatottságot, amivel ott találkozhat egy fiatal, ez nagyon súlyos lelki válságot okoz. Itthon nehéz elindulni, mert újjal mutogatni egymásra, kibújni a felelősség alól, ez könnyebb. Nem tudunk tovább haladni, mert négyévente ráncigálódunk ide-oda a politikai harcok között. Még hangosabbnak kellene lennie a társadalomnak, hogy ne hagyja ilyen könnyen megtörténni a korrupciót, az igazságtalanságot. Legyen már valamilyen következménye a dolgoknak. A társadalom már nem figyel azokra az emberekre, akik sok munka árán elértek valamit és igazi példák lehetnének a fiatalok számára. Ha ma feltesszük azt a kérdést a magyar gyerekeknek, hogy *mi szeretnél lenni?* A következő választ kapjuk: *híres*. Ez lenne a megoldás mindenre? Aki híres annak nincsenek problémái, anyagi gondjai? Egy hamis képet látnak a fiatalok a különböző tehetségkutató show-k által. Nem a problémamegoldást tanulják meg, hanem egy idilli, hamis képet látnak, amiben nem kell felelősséget vállalni, nem kell megdolgozni a „gyümölcsökért”. Ez egy nagyon fontos továbbgondolása az előadásnak. Mi felhívjuk a figyelmet azokra a problémákra, amelyek itthon vannak, viszont van egy „másik” oldal. Mi van Nyugaton, az egyszerűbb és gyorsabb pénzhezjutási lehetőségeken túl? Zárásként, arról is beszélünk, hogy nemcsak elmenni nehéz, da hazajönni talán még nehezebb. Ezek nagy súlyok az ember életében, és jó lenne minél többet beszélni erről a fiataloknak.

OSONÓ NAPLÓ

2012. november 30.

Ma reggel ellátogatunk a Tóth Árpád Gimnázium könyvtárába, Ibolyához. Mindig lenyűgöz ez a hely, itt megjön az ember kedve az olvasáshoz. Ha minden iskolának ilyen könyvtára lenne, talán nem lenne a fiatalok 56 százalékának kritikus az olvasási készsége. Teázunk, beszélgetünk, a polcokon felfedezzük a jobbnál jobb könyveket. Ibolya megmutatja felvételen az egyik előadásukat, amit a diákokkal készítettek. Ezt követően visszamegyünk a Svetis Gimnáziumba, mert 11 órától játszunk egy előadást a diákoknak.

A nézőtéren csak lányok ülnek. Izgalmas nekik játszani, mert nagyon nagy érzékenység van bennük, és az előadás minden pillanatát átérzik. A közönségtalálkozón is nagyon éretten szólnak hozzá a témákhoz. Látszik rajtuk, hogy egy jó közösségben vannak, ahol a 45 perces kémia és matekórán túl a tanárok valóban nevelik őket. Sokat beszélgetnek a problémákról, itt odafigyelnek a diákok lelkére is. Tisztában vannak a gondokkal és tudják magukról, hogy katolikus iskolaként egy különleges helyzetben vannak. Valahogy azt kellene észrevegye a társadalom, ha már a politikum egyáltalán nem foglalkozik azzal, hogy támogassa ezeket az iskolákat. Sőt, minél több ilyen jellegű iskolát kellene létrehozni, ahol van esélyük a fiataloknak másképp gondolkodni. Lehetőséget kellene adni nekik és nem elhanyagolni őket. Az már fel sem tűnik, hogy órákig ülnek a számítógép előtt, mert nincsenek barátaik, igazi kapcsolataik. Kezdeni kellene velük valamit, felvállalni értük a felelősséget. Észre kellene venni őket.

Nagyon jó beszélgetni ezekkel a lányokkal. Érződik rajtuk a közösségük iránti felelősségvállalás. Szembe mennek divatokkal, mai trendekkel. Keresik önmagukat, a személyes útjukat, a helyüket a világban.

Az igazgatónő nagyon fontosnak tartja a munkánkat. Arról beszélünk, hogy tavasszal újra visszajönnénk és újabb előadásokat, tréningeket tartanánk az iskolában. Mi örömmel fogadjuk ezeket a lehetőséget.

OSONÓ NAPLÓ

2012. December 1.

Hét óra utazás után érkezünk meg Szováta. A kultúrház igazgatója, Kiss János nagy szeretettel fogad bennünket. Rövid ebéd után nekifogunk a díszlet felépítésének, majd este hét órától kezdjük az előadást. Mivel nagyszínpadi térben játszunk a nézők távol vannak ahhoz, hogy érezzük az energiájukat, rezdüléseiket. A beszélgetésen viszont kiderül, ők teljes mértékben átérték, az előadás hatása így is megragadta őket. Szováta egy egyedi helynek számít abból a szempontból, hogy nincs nagy munkanélküliség. Itt még működnek gyárak, jól megy a gazdaság, az élelmiszeripar és a turizmus. Éppen ezért, amikor a szováta problémákról kezdünk beszélgetni elsőként az emberek kultúra iránti passzivitását említik meg. Nehéz megbirkózni a közönnyel – mondják a fiatalok. Jellemző az itt élő emberekre, hogy mindenki a maga problémáival van elfoglalva és már hiányoznak azok a régi közösségek, ahová összejárhatnának. Az előadástól intravénásan kapja az ember a világ problémáit, fogalmazza meg az egyik néző. Annyira erős az az energia, ami a színpadról átjön hozzánk a nézőtérre, hogy muszáj valamit kezdeni vele – mondja az iskola egyik magyartanárja.

Az igazgatóval közösen felajánlják a további együttműködés lehetőségét. Szeretnék, ha az előadást minden osztálynak eljátszanánk és akár több napig tréningeket tartanánk a fiataloknak, sőt egy drámatábor ötlet is felmerül. Örülünk ezeknek a kapcsolatoknak, fontos visszaigazolások számunkra.

Bontás után elindulunk Erdőszentgyörgyre. Útközben elfogyasztjuk az egyik drámás diákunk nagymamája által készített süteményeket. Percek alatt elfogy az összes.

2012. December 2.

Az erdőszentgyörgyi Polgármesteri Hivatal vendégházában reggelizünk. Mivel ma vasárnap van, és egyben a turné utolsó napja, a társulattól néhányan elmegyünk templomba. Útközben kiderül, hogy a 2004-ben felavatott katolikus templom a városnak azon a részén van, ahová a kommunizmusban egy tömbháznegyedet szerettek volna felépíteni. Ide akarták betelepíteni a várostól öt kilométerre lévő egykori bőzdújfalusi lakókat is, akik a kommunizmus falurombolási vívmányának lettek az áldozatai. A falu szélére felépítettek egy hatalmas vízgyűjtőt és az egész falut feltöltötték vízzel. Jelenleg egy hatalmas tó áll a falu helyén. Régen csak a templomtorony látszott ki a vízből. Nagyon bizarr látvány, elképesztő, hogy ilyen is megtörténhet az emberekkel. A mise után megnézzük azt az oltárt, ami abban a régi templomban volt. A plébános elmondja, hogy néha, amikor a nagyvilágba szétszóródott bőzdújfalusiak visszajönnek, megállnak az oltár előtt és elmondják, hogy ennél az oltárnál volt az elsőáldozásuk vagy az esküvőjük. A templom egyik harangját is onnan menekítették át. Minden év augusztus első szombatján egy ünnepség keretén belül, az egykor itt élő falubeliek összegyűlnek és az otthonukra emlékeznek.

Az előadásra öt órától kerül sor a Szent György Technológiai Líceumban. A közönségtalálkozón felnőttek és fiatalok is résztvesznek. Tóth Domokos, az iskola igazgatója rögtön egy fontos gondolattal kezdi a beszélgetést. Előadás alatt a két gyereke jutott az eszébe. Bár néha fárasztó és sok türelmet igényel, de örülök annak, hogy van aki felköltsön éjjelente, és örülök annak is, hogy a gyerekeim van akit felköltsenek- fogalmaz. Sok gyerek marad egyedül itt Erdőszentgyörgyön is. A munkanélküliség arra kényszeríti a szülőket, hogy magukra hagyják őket. Nagyon hiányoznak azok a megoldást kereső beszélgetések, amelyek segítenének az előrehaladásban, a dolgokon megváltoztatásában. A problémákat, főként a tanügyi rendszerben papíron oldjuk meg. Új tanügyi reformokat találunk ki, amelyek nagyon jól hangzanak, de azon kívül, hogy ezek le vannak írva, gyakorlatban semmi változás nem történik. A tanárok papírhalmazokat gyűjtögetnek, mert erre

OSONÓ NAPLÓ

kötelezi a törvény. Közben már alig marad energia a diákok nevelésére, a tanításon túl a gyakorlati pedagógiai munkára.

Beszélgetés után az igazgatóval és Kovrig Magdolnával - akinek köszönhetően ma itt lehetünk - további előadások időpontjait egyeztetjük. Tavasszal ide is megpróbálunk visszajönni.

Mielőtt elindulunk hazafele Kovács Emese, drámás diákunk szülei meghívják a családi házukba. Emese édesapja egy fontos történetet mesél el. A nagytatáját a földvári fogolytáborba vitték el a román katonák. Azt üzenték haza, hogyha az egész család felveszi a román nemzetiséget már aznap hazaengedik. Ekkor a nagymamája összehívta az öt gyereket és közösen úgy döntöttek, hogy inkább haljon meg egy magyar, mint legyen öt román. Ezek a történetek - amelyekről sajnos kevés fiatal tud - igazán erős példák lehetnének. Ezekről az emberektől lehetne megtanulni a mások iránti felelősség vállalást, a kitartást, azt az erőt, amivel ki lehet állni egy ügy mellett. Jó lenne megbizonyosodni arról, hogy Emese dédnagytatája, és a hozzá hasonló "hősök" nem hiába lettek áldozatok.